

Som majoria I

Julio Anguita

L'experiència diària ens demostra que, independentment de l'adscripció ideològica, política, sindical o professional de cada un i de cada una, som majoria els qui coincidim a assenyalar i comentar una sèrie d'evidències que el sentit comú més arran de terra no té per menys de reconèixer com a veritables i indiscutibles. A títol d'atapeït resum vegem algunes:

- 1. Som majoria** els que vam començar a entreveure que aquesta situació no té remei amb les mesures que -amb l'excusa de la UE i els mercats- el poder econòmic-financer està imposant. El deute de les famílies, la banca, les empreses i l'Estat (amb les seves tres administracions) és la següent:
Deute de l'Estat 600.000 milions d'euros
Deute de les famílies als bancs..... 1 bilió d'euros
Deute de les empreses als bancs..... 1'3 bilions d'euros
Deute de la banca al BCE i altres.....200.000 milions aproximadament

Aquesta quantitat és impagable i ho és perquè a causa de la política de retallades i reformes del mercat laboral afegides a la crisi, han produït una depressió que no dóna senyals d'acabar; molt al contrari, sembla que continuarà sense saber fins quan. I tot i això cada dia hi ha una subhasta de títols, bons i pagarés a creixent interès i amb una prima de risc disparada, l'Estat intervé i nacionalitza les pèrdues dels bancs en fallida amb la confessada intenció de retornar-los al sector privat una vegada sanejats.

L'ajuda de la UE als bancs està avalada per l'Estat i per tant aquest assumeix, com a garant últim, la devolució del préstec. Les retallades a les condicions de vida de la ciutadania continuen en una clara transgressió, no només de la solemne Declaració de DDHH de l'ONU sinó -fins i tot- dels Títols Preliminar i VII de la vigent Constitució Espanyola. No fa un any encara la Constitució va ser modificada a l'article 135 per tal que el deute tingui preferència de pagament sobre qualsevol altre despesa pública. L'anomenat Estat de Dret ja no és tal. Paral·lel a l'Estat i les seves administracions, hi ha un altre que informa l'impuls de l'acció política; un doble Estat format per màfies, xarxes clientelars, interessos espuris, grups de pressió i més d'una claveguera. La situació és encara susceptible d'empitjorar si no s'atura aquesta política.

- 2. Som majoria** qui patim en la nostra pròpia situació, en la de l'entorn familiar, en la del veïnal o en el de les nostres amistats, el problema punyent de l'atur, la precarietat, o les mil i una formes de degradar l'exercici del treball. I si a la xifra milionària d'aturats i mal contractats afegim l'evidència que els poders públics només plantegen escapistes fórmules consistents en esperar una - cada vegada més hipotètica- recuperació que porti "el creixement i la creació d'ocupació", tindrem el quadre d'una situació sense esperança, sense projecte i sense cap calendari possible. Així el discurs oficial (del Govern però també el d'altres) lloa la flexibilitat en els acomiadaments, la ruptura dels convenis o el tràfic de gairebé esclaus com una mesura necessària per crear ocupació. De la mateixa manera s'afirma que les retallades en sanitat ajuden a una millor assistència sanitària i les retallades en educació produeixen una major qualitat de la mateixa. I en resum, el discurs de l'absurd, del cinisme i l'aventurisme conceptual i lingüístic que ha raptat la raó, la lògica i fins i tot el més pla sentit comú. erò el que constitueix el major greuge per als que en aquestes circumstàncies

encara tenen un lloc de treball, és sentir com aquest no és un dret constitucional sinó un privilegi.

3. Som majoria qui patim a les nostres carns -o en les d'infininitat de famílies- la pèrdua d'horitzó, de futur i d'expectatives per la joventut espanyola. Fa anys el Consell Superior d'Investigacions Científiques va encarregar a James Petras, sociòleg nord-americà i catedràtic de diverses universitats nord-americanes, l'elaboració d'un estudi sobre les perspectives de treball pels joves d'Espanya. Petras va lliurar el treball el 1996, li van pagar i van arxivar els estudis encarregats. En aquells documents, que avui estan a l'abast de qualsevol qui vulgui entrar a la xarxa, el professor Petras llançava l'avís que ja estàvem davant les primeres generacions que viurien pitjor que els seus pares. Què es va fer per evitar aquest drama? Han reparat alguns "patriotes" que quan la joventut d'un país només té com a horitzó l'emigració (per titulats) o la prolongació sine die de la tutela familiar, aquest país deixa d'existir? Quin pare o mare no estarien disposats, amb els seus fills, a fer qualsevol cosa efectiva per evitar aquest holocaust generacional?

3. Som majoria qui presenciem amb sorpresa i escàndol que la corrupció s'ha transformat en l'hàbitat quotidià de la nostra existència. Una corrupció que travessa els tres Poders de l'Estat i arriba fins a les més altes magistratures d'aquest. Finançaments irregulars, negocis més que tèrbols, suborns, tràfic d'influències, malbaratament dels diners públics en obres faraòniques i inservibles, compra de material bèl·lic, impagable i també inservible per als fins que se li atribueixen, sous d'escàndol, tracte de favor des dels poders públics a delinqüents convictes, desviació o paralització de l'acció de la Justícia sobre presumptes delinqüents, ús injust dels cabals públics en benefici d'operacions clientelars, etc. etc. etc. Però la major de les corrupcions rau en la concepció que s'ha anat obrint pas com a conseqüència d'aquests excessos: per una part de la població els diners públics no són de ningú sinó de qui s'atreveix a dilapidar-lo, robar o malversar-lo. El més gran escàndol no és només els delictes econòmics en si mateixos sinó també la indiferència generalitzada, la tolerància social, la complicitat anímica amb què són rebuts. Al més, un acudit, una broma o un comentari jocós.

5. Som majoria qui vivim en una autèntica inversió de valors socials. L'economia basada en la creació de mercaderies, béns i serveis, la laboriositat, l'ètica cívica, el rigor en els conceptes i paraules, l'ús productiu de l'estalvi ciutadà, el respecte a l'àmbit legal en la contractació, remuneració i previsió de futur dels assalariats, ha estat substituït per l'economia del "pelotazo", el negoci fàcil, els contractes basura, la segregació laboral segons el sexe i la situació d'embaràs en el cas de les dones, l'amenaça d'acomiadament com a eina omnipresent en les relacions laborals, les promeses d'inversions fàcils i lucratives que han desembocat en estafes fetes als estalvis de capes populars i mitjanes, i en general tota una àmplia gamma de contravalors basats en l'individualisme, el consumisme i un hedonisme mediocre.

La filosofia basada en el negoci fàcil, ràpid i d'alta rendibilitat s'ha constituït en la medul·la d'informes i programes econòmics de la "modernitat i les altes finances". Ha arribat a la Universitat i presidit les seves reformes i adaptacions al mercat i la seva banya de l'abundància; ha subvertit els valors d'estudi, esforç, tenacitat i dedicació inherents a l'activitat educativa, una activitat en què l'important són els gràfics, les estadístiques i el panell sobre el qual es desenvolupen les mentides que obvien situacions familiars, professionals dels docents i del sistema educatiu en general. En la mentalitat

d'alumnes i famílies s'ha instal·lat el conformisme evidenciat en la següent pregunta: per què estudiar?

6. Som majoria qui comprovem cada dia com la Constitució, els textos legals i altres documents internacionals d'obligat compliment són vulnerats, incomplets, marginats i falsificats en la seva aplicació. La política, instrument i exercici de servir la majoria social ha esdevingut (amb comptades excepcions) en una eterna campanya electoral en què promeses, propostes i projectes són oblidats amb la mateixa lleugeresa, frivolitat i desvergonyiment amb què van ser fets en els temps anteriors a la cita amb les urnes. Si és un camp on hi ha una confrontació de programes, idees, valors i exercici conseqüent de l'exemple, la Política ha esdevingut en la pugna per ser protagonista en l'escenari de les institucions però sense canviar l'obra que es representa, és un relleu en el quadre d'actors sense que mai canviï el llibret. I quan se'ls interpel·la per aquest combat manegat, la resposta és decebedora: són els mercats, les finances, la UE, la comunitat internacional, etc. Les preguntes sorgeixen espontànies: Per què hi ha eleccions llavors? Triem un poder democràtic o només un baliga-balaga?

La Democràcia és traïda en nom d'ella mateixa. Qui encara consti en l'article 1.2 de la Constitució que la sobirania nacional resideix en el poble espanyol és un feridor sarcasme. Si prenem com a referència el text constitucional vigent, ens adonarem que vivim un estat d'excepció econòmic, social, polític i ètic. Davant nostre s'està desenvolupant un cop d'estat incruent i a càmera lenta.

Aquesta situació que acabo de descriure succintament és desagradable, però per descomptat és real i com a tal la sent la majoria. Una altra cosa és com reacciona aquesta majoria. A ella em dirigeixo per manifestar algunes de les conclusions a què he arribat després d'haver meditat sobre aquests moments concrets:

1. No hi ha cap força política que en solitari i en l'àmbit específic i únic de la seva activitat, sigui capaç d'assumir la tasca de posar fi a aquesta situació i què proposi una proposta alternativa en el marc del dret i la Constitució. L'experiència dels últims anys ens ho mostra. I no n'hi ha perquè algunes forces polítiques ja han governat en va i altres no tenen el suport necessari per fer això.
2. No hi ha força sindical que sigui capaç de representar aquest immens col·lectiu que constitueix la majoria.
3. No hi ha cap economista o col·lectiu econòmic què amb les seves equacions, estadístiques i teories, sigui capaç, des de la pissarra, de plantejar una sortida viable i en positiu a aquest desconcert.
4. Aquestes afirmacions les faig des de la meva convicció que les forces polítiques i sindicals són necessàries, compleixen un rol, aglutinen ideologies (jo mateix milito al PCE i IU) però en aquest moment i en virtut d'un procés històric que va començar en la Transició, estan davant d'una tasca que els desborda.
5. Les conseqüències són òbvies: només un Front Cívic, una majoria ciutadana organitzada al voltant de solucions concretes és capaç de crear la força necessària per a col·locar en la balança del poder en contraposició a altres poders econòmics, i socials que sent molt minoritaris, tenen exclusivament l'exercici del poder.

En quina situació està la majoria social?

La tremenda paradoxa, la inquietant contradicció consisteix a comparar la gravetat de la situació i l'absència de subjecte social capaç d'abordar i superar. Es necessita

un suport cívic democràtic, de valors alternatius, ferma, amb voluntat d'escometre el procés de sanejament econòmic, polític i ètic que la realitat demanda, i mentre aquesta força no existeix per ara; existeix potencialment però no en acte.

La majoria no té més homogeneïtat que la seva condició de dominada ahir, avui i si no hi posem remei, demà també. Però tot just hi ha alguna cosa més que la faci conscient que és majoria i pot exercir-la. Hi ha col·lectius i persones que lluiten com poden contra aquesta situació, i ho fan des de diferents supòsits, compromisos i projectes de futur. En aquesta majoria viuen multitud de persones que limiten la seva participació cívica a cada esdeveniment electoral i poc més enllà. Però a més hi ha un nombre ampli de indiferents a qualsevol projecte d'acció cívica i que amb resignació conscient o tàcita assumeixen com a inevitable els que els passa; No falten tampoc els que assumeixen amb consciència de culpa el discurs del poder econòmic i polític que generalitzant planteja que " hem viscut per sobre de les nostres possibilitats ". És l'acceptació del discurs del dominant per part del dominat. És la repressió perfecta: la víctima fa seus el discurs i els valors del victimari.

En aquesta situació de resignació conreada pel poder, de manca de futur i d'anomia generalitzada em dirigeixo a la majoria, en el meu exclusiu nom, des de la meua llibertat i des de la convicció que, si ara no es lluita, els nostres fills i néts no tindran futur, ni país, ni tampoc es tindran a ells mateixos. En conseqüència, faig una Convocatòria.

A qui?

A la ciutadania farta de corrupció, d'injustícies, de frivolitat política, d'una pràctica econòmica basada en la depredació del propi país, a la desertització de la indústria, en el retorn a unes relacions laborals del segle XIX i sense altre projecte que no sigui espletar més encara si cap a aquesta majoria.

Als militants de forces polítiques i sindicals perquè, a títol personal, s'incorporin al projecte que aquest document exposa.

A Plataformes, Moviments, Col·lectius i, en general, a tot grup organitzat que estigui disposat a canviar les coses al sentit de la justícia, la democràcia profunda i el viure en harmonia amb l'entorn social, mediambiental i cívic.

Als homes i dones de la Ciència, la Tècnica, l'Economia, la Investigació, el Dret, l'Educació, la Sanitat i la Cultura perquè, en paritat amb els altres, aportin els seus coneixements, les seves experiències i la seva capacitat d'analitzar, sistematitzar i exposar. Sense el saber no hi ha més projecte que la barbàrie institucionalitzada.

Per a què?

L'objectiu de la convocatòria és doble:

1. Que la majoria social, pel seu propi impuls, per la seva pròpia voluntat i per la seva creixent presa de consciència s'acredita en un Front Cívic que tenint-se a si mateix com a referent, obri pas a una situació de plens drets econòmics i polítics juntament amb unes relacions personals i socials fonamentades en l'ètica cívica.
2. Un Front Cívic que tingui com a protagonista el ciutadà i la ciutadana, és a dir, a les persones conscients que els seus deures són els drets dels altres i viceversa.
3. Constituir un referent de poder ciutadà que indueixi de manera creixent els poders públics a legislar i governar en el bé exclusiu de la majoria. El procés

que condueix a aquests 2 objectius poguéssim considerar-ho com un procés constituent de la majoria social constituïda com a tal.

Com?

Permetin-me, encara a risc d'allargar-me, què els exposi un símil. Imaginin que estem davant d'un gegantí mapa d'Espanya totalment en blanc. Si per cada persona amb voluntat de lluitar o per cada organització, col·lectiu o associació de qualsevol índole posem una agulla al mapa, estaríem davant d'un gegantí coixinet, però res més. Seria com una juxtaposició de jos però sense cap estructura. Imaginin que amb paciència i un llapis, anem unint entre si a tots els agulles clavats al mapa. En acabar sorgirà davant nostre una xarxa, un teixit, una estructura. Els jos han donat pas al nosaltres. Quin tipus de ciment social, quin tipus de proposta, quin tipus d'ideari és capaç de produir en els integrants, dispersos i aïllats de la majoria, l'assumpció del nosaltres, la majoria? La resposta és òbvia: un Programa, una proposta concreta, un objectiu, en principi proper i necessari. Específiques les característiques que li atribueixo al mateix:

1. Concret, immediat, d'acord amb les necessitats més peremptòries i urgents dels més desfavorits de la majoria.
2. Aplicable immediatament com a garantia, peça i estímul de l'aliança que es pretén.
3. Perfectament factible, desenvolupable i legal per inspirar-se en el text constitucional vigent. Prego als lectors que meditin un moment sobre els continguts dels títols preliminar i II de la vigent Constitució. L'inici d'un programa ha d'inserir en la legalitat vigent, el futur ja anirà produint les seves contradiccions. D'altra banda, el programa ha de ser capaç de generar la força social que democràticament ho faci complir.
4. Un programa en què cada mesura, per simple que sembli, porti en la seva formulació l'exigència d'un pas següent, d'una proposta immediatament posterior, que permet la seva realització.
5. Un programa que per la seva lògica interna fa imprescindibles els suports majoritaris i la formació de consciència col·lectiva tant per la seva defensa com per a la seva implantació.
6. Elaborat col·lectivament. L'autor d'aquestes línies té una àmplia experiència de com això és possible si els que més puguin aportar són conscients que la velocitat d'un comboi és la del seu últim element.
7. L'elaboració col·lectiva aconsegueix, en un determinat nivell del seu desenvolupament, anar guanyant en complexitat, accessibilitat, interès i participació.
8. Que amb el temps i/o la conjuntura, acabi sent una alternativa fonamentada, pugui superar el marc actual de relacions, equilibris i fins i tot forma d'Estat.
9. Un programa que per la seva incidència en l'actualitat, atregui immediatament els suports necessaris no només per la seva elaboració sinó per una mobilització ciutadana conseqüent, seriosa, decisiva i decisòria.
10. Si en cada localitat, persones, col·lectius i grups s'uneixen als altres per elaborar conjuntament, convocar la ciutadania, mobilitzar, sortir a l'opinió pública i en general crear una estructura reticular, la majoria començarà el procés de la presa de consciència.
11. En tot el procés cal prevenir que ens assalti el mal dels nostres temps: la pressa. Aquest projecte -si vol construir amb musculatura i solidesa- ha de fugir de la temptació de cotitzar permanentment a la borsa mediàtica. L'arrencada dels treballs serà en molts casos sobtat i irresistible, però cal saber moderar el temps. La política, la consolidació de projectes socials amb pes i influència, no poden ser flor de dos telediaris; el silenci i la discreció

programats ajuden a créixer. Temps, constància, voluntat i consciència del que es vol són, fins i tot en aquesta època de novetats permanents, l'única garantia de projectes seriosos.

Al final d'aquest document i com ponència per iniciar els treballs, incorporaré una proposta de deu punts que ja en altres ocasions he presentat.

Qüestions d'estructura organitzativa

En aquests dies el meu telèfon personal i les entrades al blog del col·lectiu Prometeu han superat les cotes més impensables. Les persones es posen a la meua disposició esperant potser que se'ls ubiqui en una tasca, responsabilitat o missió. Per realisme (en mi aquesta paraula no ha significat claudicació) he d'informar de la situació.

Jo hauria pogut dirigir-me al PCE o IU demandant infraestructures, canals organitzatius i ajudes de qualsevol tipus; no ho he fet. La meua concepció d'aquest projecte es basa en la total independència de qualsevol tipus d'organització. El preu a pagar per això, com el de la Llibertat o el de la Dignitat, inclou la precarietat de mitjans, instruments i capacitats organitzatives. En els moments en què redacto, només tenim el blog (amb el permís dels companys de Prometeu), la promesa de determinats col·lectius de posar-se en marxa immediatament i la meua voluntat que això avanci, es consolidi i produeixi un gir total a la vida espanyola. No obstant això, i com a proposta, avanço algunes idees organitzatives que la meua experiència en l'elaboració col·lectiva d'altres èpoques s'han constatat com correctes, pràctiques, flexibles i molt democràtiques:

1. Crec que l'organització per incipient que sigui s'ha d'atenir a una estructura geogràfica de comarques, províncies, comunitats i Estat espanyol.
2. Qui articula el funcionament és l'elaboració, discussió i explicació del programa.
3. A cada lloc, a cada nivell o a cada àrea d'especialització temàtica el funcionament ha de ser obert però centrat en la concreció de la proposta que es tracti.
4. Tota la resta depèn del treball voluntari i lliurement acceptat. No tenim més que una voluntat ferma perquè aquest horror acabi i els nostres néts tinguin alguna cosa amb què arrelar i viure.
5. Aquí no hi ha prebendes, càrrecs, honors o distincions; Aquí només hi ha feina, il·lusió i desig de ser útils.
6. Amb el pas dels dies, potser un mes o dos, des de l'estructura de coordinació que tinguem, informarem de la marxa dels treballs.
7. L'elaboració de programa no és un laboratori d'idees, propostes i projectes sinó també un centre de mobilització per difondre, defensar i guanyar adeptes a la feina. Per descomptat que en la mesura que això qualli haurem, amb intel·ligència, fer ús del poder que tinguem per influir en la marxa de les coses.

El Referent

Com és sabut, a Sabadell em vaig oferir com a referent per a aquest projecte. Vull que les meves paraules quedin nítides i en conseqüència evitin interpretacions esbiaixades i basades en hipòtesis filles de la manca de claredat.

Un referent és aquella persona que per la seva projecció social o mediàtica pot, en un determinat moment, simbolitzar el projecte tan sols en els seus inicis. En el meu cas aquesta projecció ha estat conseqüència d'una acció pública en el passat i el present. Ja no hi ha més.

Si aquest projecte arrenca, es consolida i creix, el referent serà el projecte mateix, altres homes i altres dones. M'hauré guanyat el descans.

No seré càrrec públic ni tindrè presència en la vida institucional. Són tres les raons: la meua edat, la meua salut i la certesa que mai segones parts són bones. En aquesta etapa inicial seré la referència pública per explicar el projecte, defensar, impulsar i treballar-hi i tot això a costa de les decisions que es prenguin pel mateix projecte quan aquest es consolidi i tingui òrgans de coordinació. Això em suposarà un esforç i una dedicació que en absolut pot consistir en anar de la seca a la meca com espectacle mediàtic per guanyar audiències o confortar egos.

Actes públics els justos i ben dosificats. Aquestes són les condicions del meu contracte. A treballar, organitzar, lluitar i consolidar la majoria. Una abraçada fraternal.

Programa-ponència per iniciar els debats i l'elaboració col·lectiva.

Nota. - Aquest llistat de propostes no té un altre objectiu de servir de matèria concreta per a l'inici del debat i l'elaboració a portar als altres i en el seu moment a l'opinió pública. Quan es va redactar es van tenir presents les característiques que sobre el programa he escrit abans. Insisteixo: només és un material per començar.

- 1. Salari Mínim Interprofessional (SMI) de 1.000 euros al mes. Aquesta quantitat és exactament el 72% de la mitjana dels sis països de la UE que el tenen més alt: Luxemburg (1610 euros), Irlanda (1462 euros), Holanda (1.357 euros), Bèlgica (1336 euros), França (1321 euros), Gran Bretanya (1.148 euros)
- 2. Cap pensió per sota del SMI.
- 3. Extensió i ampliació de la prestació per desocupació. Tot l'anterior pot servir també per abordar amb pressupostos concrets la possibilitat de la Renda Bàsica.
- 4. Reforma fiscal: progressivitat, persecució del frau fiscal, l'economia submergida i els paradisos fiscals. Revisió de la legislació sobre les Societats d'Inversió de Capital Variable (SICAV). Dotar d'infraestructures de tot tipus a la inspecció fiscal de la Hisenda Pública.
- 5. Banca pública com corol·lari de la nacionalització de la banca privada i les caixes d'estalvis.
- 6. Nacionalització dels sectors estratègics de l'economia. Llei sobre la Obsolescència programada.
- 7. Desenvolupament dels continguts dels títols preliminar i VII de la Constitució.
- 8. Control i democratització dels canals de distribució i comercialització del sector primari de l'economia per tal d'evitar situacions d'oligopoli que incideixen negativament sobre els preus pagats als productors i sobre els preus pagats pels consumidors.
- 9. Efectiva separació entre les esglésies i l'Estat.
- 10. Reforma del sistema electoral en el sentit d'implantar un altre proporcional, amb les CCAA com a circumscripció i un col·legi nacional de restes.